

ή ο Κορίωνας Ιστόμιν. Το έργο γνώρισε πολλές εκδόσεις στην εποχή του (1682, 1725, 1791 κ.ε.). Ο Ιωακείμ απεβίωσε στις 17 Μαρτίου 1690 και τάφηκε στον ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου του Κρεμλίνου. Π.ΤΖ.

Βιβλιογραφία:

Φειδάς, Β., *Εκκλησιαστική Ιστορία της Ρωσίας*, Αθήνα 2005. Hughes, L., *Russia in the Age of Peter the Great*, New Haven 1998. Булычев, А.А., "О светской карьере будущего московского патриарха Иоакима Савелова", *Древняя Русь. Вопросы медиевистики*, 4/38 (2009) 33-35. Гаврилов, А.В., *Литературные труды патриарха Иоакима*, Санкт-Петербург 1872. Кертанова, Л.С. (επιμ.), *Патриарх Иоаким и его время. Материалы XI Российской научной конференции, посвященной памяти Святителя Макария, Можайск 2004*. Смирнов, П., *Иоаким, патриарх Московский*, Москва 1885. Барсуков, И.П., *Всероссийский патриарх Иоаким Савелов*, Санкт-Петербург 1890. Фонкич, Б.Л., *Греко-славянские школы в Москве в XVII веке*, Москва 2009. *упразднен Монастырский приказ и строго Монастырский Приказ*.

Ιωακείμ. Μητροπολίτες.

1. Ο Σαλαμπάσος, μπτρ. Βιζύνης. Ο Ιωακείμ, που μαρτυρείται στις πηγές με το επώνυμο Σαλαμπάσος (ή και Αλαμπάσος), καταγόταν από τη Ρόδο και πιο συγκεκριμένα από την περιοχή της Λίνδου, όπου και πρέπει να γεννήθηκε γύρω στα μέσα του 17^{ου} αι. Πέρα από αυτά τα στοιχεία, δεν υπάρχουν –δυστυχώς– άλλες, πιο συγκεκριμένες, πληροφορίες για τη ζωή του κατά το διάστημα της παραμονής του στην πατρίδα του, την Ρόδο· μόνη πιθανή περαιτέρω είδηση (που την καταγράφει ο Σωφρόνιος Ευστρατιάδης) είναι ότι το βαπτιστικό όνομά του πρέπει –μάλλον– να ήταν Ιωάννης (καθώς έτσι μαρτυρείται σε λίγες πηγές), το οποίο και κατά την κουρά του σε μοναχό μετατράπηκε σε Ιωακείμ.

Φαίνεται, πάντως, ότι νωρίς πρέπει να βρέθηκε στην Κωνσταντινούπολη, όπου –εκτός των άλλων– σπούδασε και μουσική, καθώς μαρτυρείται ως μαθητής του Μπαλάση ιερέα και νομοφύλακα [αίφνης, στον γνωστό κατάλογο του Νικηφόρου Καντουνιάρη του Χίου (βλ. κώδικα Ξηροποτάμου 318, αρχές 19^{ου} αι., φ. 141v) μνημονεύεται ως «Ιωακείμ Βιζύνης Αλαπάσος και μαθητής Παλασίου ιερέως»]. Εκεί (στην Κωνσταντινούπολη) πρέπει μάλλον να ανήκε και στον κύκλο των πατριαρχικών εκκλησιαστικών ανδρών (ο Ευστρατιάδης σημειώνει ότι «εσπούδασεν εις την πατριαρχικήν Ακαδημίαν»), πράγμα που εξηγεί και τη σταδιακή ανέλιξή του (από ιερομόναχου, όπως αρχικά –και συχνά– μαρ-

τυρείται στις πηγές) σε μητροπολίτη Βιζύνης της Θράκης. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Κωνσταντινούπολη ο Ιωακείμ διατηρούσε φιλικές σχέσεις με τον (καταγόμενο από την Πάρο) μητροπολίτη Άρτας Νεόφυτο, με τον οποίο και επικοινωνούσε συχνά, μετά την εκλογή του σε μητροπολίτη Βιζύνης· έχει, μάλιστα, διασωθεί σχετική αλληλογραφία τους (9 επιστολές), που δημοσιεύθηκε από τον Σωφρόνιο Ευστρατιάδη· από τις επιστολές αυτές πληροφορούμαστε αρκετά ενδιαφέροντα στοιχεία για τη ζωή, τον χαρακτήρα και τις δραστηριότητες του Ιωακείμ: έτσι, γνωρίζουμε ότι εξελέγη μητροπολίτης Βιζύνης γύρω στα τέλη του 1713, αφού στις 20 Ιανουαρίου του 1714 γράφει στον Άρτας και τον ενημερώνει για «τα του ταξειδίου αυτού και την γενομένην εις αυτόν θερμήν υποδοχήν εκ μέρους του ποιμνίου»· στην ίδια επιστολή γράφει χαρακτηριστικά: «Εγώ πάλιν λέγω και εκτραγωδῶ οϊμῶξιν την πόλιν, την έωλον κολακειάν, την ματαίαν τύρβην και τα άλλα όσα οίδεν η ση τελειότης· εν μόνον οίδα και ορέγομαι και ζητώ να ζη ο άγιος Άρτης και ο Βιζύνης και να ανταμωθούμε να κάμωμεν επανάληψαις· ναι, ναι, μα την αλήθειαν· ακορέστως γράφω ο πωχός και έστω μοι συγγνώμη, αδελφών μου φίλτατε και ερασιμώτατε· οι χρόνοι της υμετέρας πανιερότητας είψαν θεόθεν πλείστοι μετά πάσης ευδαιμονίας. Τον άγιον Ανδριανουπόλεως, αν είνε αυτού έτι, αδελφικώς ασπάζομαι και τον απαντεχένω». Σε άλλες από αυτές τις επιστημανθείσες επιστολές μιλάει με έντονη συγκινησιακή φόρτιση και για άλλα πρόσωπα (εκτός του Άρτας Νεόφυτου και –ενδεχομένως– του Ανδριανουπόλεως [Αθανάσιου]) που συγκροτούσαν τον πυρήνα της ομάδας των στενών φίλων του [μαζί με τους οποίους (όπως σημειώνει χαρακτηριστικά ο Ευστρατιάδης) «διήρχετο μακαρίως τον βίον αυτού εν Κωνσταντινουπόλει, ευτράπελος, ευφυσέτατος και μουσικός άριτος»], όπως για παράδειγμα για τον μητροπολίτη Σμύρνης [δεν κατονομάζεται, αλλά μάλλον πρόκειται για τον Παρθένιο (1707-1717)]: «Εγώ είμαι πολλά ολιγόφίλος, το μεν δια τον κόρον, το δε δια τον φόβον [...] δύο φίλους απέκτησα και εφύτευσα εις την καρδίαν μου, και ο μεν εις εν Αιτωλία, ο δε άλλος εν Σμύρνη καγώ εν Θράκη εις τόπον δύσβατον και ανωφελή, οπού και απορία

κομιστών και ερημία πάντων [...] φθάνει με η υπερβολική μου μελαγχολία, οπού συλλογίζομαι πως ο άγιος Άρτης και ο άγιος Σμύρνης οι κατ' εξοχήν φίλοι μου διατρίβουσιν εν Κωνσταντινουπόλει και ο Ιωακείμος λείπει από την μέσση των...».

Η τελευταία από τις επιστολές του προς τον Άρτας Νεόφυτο συντάσσεται τον Οκτώβριο του 1717· στο τέλος της σημειώνει τα εξής: «Εις ολίγας ημέρας έρχεται αυτόθι ο διάκος όστις δια ζώσης φωνής θέλει σας ειπή τα κατ' εμέ· έχει και επιστολήν ετέραν γραφείσαν από της επαρχίας μας. Γράψτε με εις Ανδριανούπολιν ίνα ακούσωμεν τας υγείας υμών». Σε αυτό, περίπου, το χρονικό διάστημα (μετά τον Οκτώβριο του 1717) πρέπει να τοποθετηθεί η απαρχή της απομάκρυνσής του από την επαρχία του και η μετάβαση και παραμονή του (για αδιευκρίνιστους ακόμη στην έρευνα λόγους) στην Ανδριανούπολη, γεγονός που επέφερε την καθαίρεσή του (που έγινε, πάντως, μετά το 1718, αφού είναι γνωστό τόσο ότι στις 15 Δεκεμβρίου του 1717 συντάσσει επιστολή προς τον Χρυσάνθο Ιεροσολύμων, όσο και ότι κατά το 1718 υπογράφεται ακόμη, σε κάποιο άλλο έγγραφο, ως μητροπολίτης Βιζύνης). Εκεί (στην Ανδριανούπολη) πρέπει μάλλον να πέθανε μετά από δύο χρόνια, το έτος 1720· σώζεται σχετική σημείωση (σ' ένα παράφυλλο στην αρχή του κώδικα 59/154 της πατριαρχικής βιβλιοθήκης Καΐρου [χφ. Κλήμεντος ιερομονάχου Κουζίνου, του έτους 1674], γραμμένη μάλλον από τον κτήτορα του κώδικα, Γεράσιμο Γ' τόν εκ Λέρου και μετέπειτα –κατά τα έτη 1783-1788– Πατριάρχη Αλεξανδρείας) που μαρτυρεί εύγλωπτα τα εξής: «αψκ' Αυγούστου ιε' έδοσε το κοινόν χρέος ο Βιζύνης Ιωακείμ καθηρημένος ... εσυχωρήθημεν προ του αποθανείν, ουκ έφθασε δε να την ιδή την αθώωσίν του». Παρεμφερή μαρτυρία (που μας πληροφορεί, κυρίως, για τα γεγονότα που επηκολούθησαν του θανάτου του) παραθέτει και ο Ευστρατιάδης, από μίαν επιστολή του τότε μέγα αρχidiaκόνου του Πατριαρχείου Νεόφυτου –γραμμένη στις 24 Σεπτεμβρίου του 1720– προς τον μητροπολίτη Άρτας Νεόφυτο (που σώζεται στο αρχείο του τελευταίου): «Θέλει γινώσκει η αξιάγαστός σας κορυφή, ως αποθανόντος του μακαρίτου Βιζύνης κυρ Ιωακείμ εν τη φυγή έγινεν ο αρχidiaκόνος κυρ Παρθένιος Βιζύνης και μη έχοντας ο πατριάρχης κανένα άξιον πρόσωπον ειδικόν του να κάμη αρχidiaκόνον, ήθελε να κάμη άλλο πρόσωπον· και οι αρχιερείς όλοι κοινώς εξήτησαν εμέ τον ελάχιστόν σας δούλον από τον γέροντά μου άγιον Χαλκηδόνης και με έφερον εις τον πατριάρχη και με έκαμεν δια των πανιέρων σας ευχών εις αρχidiaκόνον του».

Το μουσικό έργο του Ιωακείμ περιλαμβάνει τους ακόλουθους ύμνους:

Κυρίως τις επόμενες, ευρύτητα δι-αδεδομένες, δύο ενότητες:

1. κερουβικά:

α) μια σειρά έξι κερουβικών, μελοποιημένων στους ήχους: πρώτο, τέταρτο, πλάγιο του πρώτου, πλάγιο του δευτέρου, βαρύ και πλάγιο του τετάρτου [το τελευταίο με επιφύλαξη], που διαδόθηκαν ευρύτητα (βλ. σχετικά Καραγκούνης, σ. 388-390).

Γι' αυτά τα κερουβικά που συνέθεσε ο Ιωακείμ είναι πολύ χαρακτηριστική μια αναγραφή (καταγεγραμμένη στον κώδικα Λαύρας Θ 153), όπου διευκρινίζεται ότι μελοποιήθηκαν «δι' αιτήσεως Αθανασίου Ανδριανουπόλεως»· παρ' ότι ο Ευστρατιάδης σημειώνει ότι «ο Αθανάσιος ούτος είναι ο Ανδριανουπόλιτης λογιώτατος Αθανάσιος, ο τον ομώνυμον Κρήτα διαδεχθείς», είναι πολύ δελεαστικό το ενδεχόμενο (ιδίως αν υποθεθεί, παράλληλα, ότι αυτά τα κερουβικά συνετέθησαν κατά την περίοδο της παραμονής του Ιωακείμ στην Κωνσταντινούπολη) να πρόκειται –αντίθετα– για τον μνημονευθέντα προκάτοχο του Ανδριανουπόλεως, γνωστό επίσης εκκλησιαστικό μουσικό [μαθητή ομοίως του Μπαλάση ιερέα (και άρα συμφοιτητή –ενδεχομένως– του Ιωακείμ)], παράλληλα δε και ισχυρού εκκλησιαστικού άντρα, που χρημάτισε –διαδοχικά– μητροπολίτης Τορνόβου (από το 1686 περίπου ως το 1692), μετέπειτα Ανδριανουπόλεως (κατά τα έτη 1692-1709) και τέλος (κατά τα έτη 1709-1711) Οικουμενικός Πατριάρχης, ως Αθανάσιος ο Ε'.

2. κοινωνικά:

α) ένα των Κυριακών, Αινείτε τον Κύριον σε ήχο βαρύ, με επίσης αξιοσημείωτη διάδοση.

[βλ. ενδεικτικά: Παντελεήμονος 1016 (έτους 1728), φ. 199r κ.ε. Ξηροποτάμου 317 (αρχές 18^{ου} αι.), φφ. 226r-227r. Σταυρονικήτα 168 (αρχές 18^{ου} αι.), φφ. 187r-188r. Προφήτου

Ηλιού Ύδρας 630 (αρχές 18^{ου} αι.), φ. 192r-v. EBP 130 (αρχές 18^{ου} αι.), φ. 387v κ.ε. Παύλου 36 (1^ο μισό 18^{ου} αι.), μεταξύ σσ. 416-466. Αγίου Στεφάνου 19 (1^ο μισό 18^{ου} αι.), φ. 372r-v. Λειμώνος 279 (1^ο μισό 18^{ου} αι.), φφ. 134r-v. Λειμώνος 253 (1^ο μισό 18^{ου} αι.), φφ. 243r-v. Merlier 12 (1^ο μισό 18^{ου} αι.), φφ. 267r-v. Ξηροποτάμου 277 (μέσα 18^{ου} αι.), φ. 73r-v. Δοχειαρίου 407 (μέσα 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 67r-69v. Παντελεήμονος 969 (μέσα 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 165r-183r. Παντελεήμονος 972 (μέσα 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 304v-307r. Παντελεήμονος 984 (μέσα 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 186r-192r. Παντελεήμονος 994 (μέσα 18^{ου} αι.), φφ. 256v-257r. Παντελεήμονος 1007 (μέσα 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 345r-369r. Γρηγορίου 35 [38] (μέσα 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 152r-182r. Κουτλουμουσιού 415 (μέσα 18^{ου} αι.), φ. 231r κ.ε. Σταυρονικήτα 234 (μέσα 18^{ου} αι.), φ. 296v κ.ε. Ιβήρων 998 (μέσα 18^{ου} αι.), φφ. 135r-v. Σταυρονικήτα 164 (έτους 1749), φ. 251v κ.ε. Κουτλουμουσιού 446 (έτους 1757, χφ. Θεοκλήτου μοναχού), φ. 256v κ.ε. (Ιωακείμ αρχιερέως Βιζύης του Σαλαμπάση, πολλά ηδονικών...). Ξηροποτάμου 380 (έτους 1759, χφ. Λαυρεντίου ιερομονάχου), φφ. 434r-v. Δοχειαρίου 332 (έτους 1760, χφ. Παϊσίου ιερομονάχου), μεταξύ φφ. 258v-267v. Διονυσίου 575 (έτους 1764, χφ. Ιωάννου πρωτοψάλτου), μεταξύ φφ. 196r-214r. Δοχειαρίου 338 (έτους 1767, χφ. Δημητρίου Λώτου), μεταξύ φφ. 269r-272v. Παντελεήμονος 958 (έτους 1767), σ. 347 κ.ε. Παντελεήμονος 1012 (έτους 1768), μεταξύ φφ. 187v-198r. Σινά 1307 (έτους 1768, χφ. Μιχαήλ Δράκου), φφ. 55v-56r. Μεταμορφώσεως 92 (έτους 1772, χφ. Γαβριήλ ιεροδικόνου), φ. 124v. Παύλου 132 (έτους 1774, χφ. Δημητρίου Λώτου), μεταξύ σσ. 669-677. Δοχειαρίου 363 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), φφ. 404r-405r. Γρηγορίου 31 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 194v-238r. Παύλου 37 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), μεταξύ σσ. 409-447. Λειμώνος 248 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), σσ. 554-556. ΡΑΙΚ 43 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), φ. 135r-v. Δοχειαρίου 359 (τέλη 18^{ου} αι.), φφ. 220v-221r. Ιβήρων 997 (τέλη 18^{ου} αι.), φ. 80v κ.ε. EBP 132 (τέλη 18^{ου} αι.), φ. 392v κ.ε. Δοχειαρίου 376 (18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 254r-319v. Δοχειαρίου 410 (18ου αι.), φ. 146r-v].

β) άλλο, της εβδομάδος, ψαλλόμενο κατά το Σαββάτο, Μακάριοι ους εξέλεξω σε ήχο πλάγιου του τετάρτου.

[βλ. ενδεικτικά: EBP 130 (αρχές 18^{ου} αι.), φ. 390r κ.ε. Προφήτου Ηλιού Ύδρας 630 (αρχές 18^{ου} αι.), φφ. 192v-193r. Merlier 12 (1^ο μισό 18^{ου} αι.), φφ. 282v-283r. Αγίου Στεφάνου 19 (1^ο μισό 18^{ου} αι.), φ. 391r-v. Σταυρονικήτα 234 (μέσα 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 300r-312r. Ιβήρων 998 (μέσα 18ου αι.), μεταξύ φφ. 135v-145r. Παντελεήμονος 1012 (έτους 1768), μεταξύ φφ. 216r-224v (: «μαχούρι»). Μεταμορφώσεως 92 (έτους 1772, χφ. Γαβριήλ ιεροδικόνου), φ. 137r-v. Αγίου Στεφάνου 127 (3^ο τέταρτο 18^{ου} αι.), φ. 294r-v. ΡΑΙΚ 43 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), φφ. 138v-139v. Αγίας 33 (2^ο μισό 18^{ου} αι., χφ. Φρατζή Ροδίου), φ. 305v κ.ε. EBP 132 (τέλη 18^{ου} αι.), φ. 413r κ.ε.].

ίσως δε και τα δύο επόμενα:

γ) κοινωνικό των Κυριακών, Αινείτε τον Κύριον σε ήχο τέταρτο.

[βλ. Δοχειαρίου 363 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), φφ. 415v-416v (: Το παρόν, ποίημα κυρίου Λινδίου· ήχος δ' Αινείτε τον Κύριον)].

δ) κοινωνικό της εβδομάδος, ψαλλόμενο κατά την Τρίτη, Εις μνημοσυνον αιώνιον, σε ήχο βαρύ.

[βλ. Δοχειαρίου 374 (μέσα 18^{ου} αι.), φφ. 168r-170r (: Του Βιζύης· ήχος βαρύς Εις μνημόσυνον αιώνιον)].

Αλλά επίσης και τα εξής, λιγότερο διαδεδομένα, μελοποιήματα:

3. σύντομα ευλογητάρια, σε ήχο πλάγιο του πρώτου.

[βλ. Γρηγορίου 4 (έτους 1744, χφ. Μιχαήλ ιερέως Χίου), φ. 116r κ.ε. (: Ιδού και έτερα ευλογητάρια σύντομα, κυρίου Ιωακείμ ιερομονάχου και ημετέρου διδασκάλου· ήχος πλ. α' Εύλογητός ει, Κύριε - Των αγγέλων ο δήμος). ΡΑΙΚ 42 (μέσα 18^{ου} αι.), φφ. 105r-106v (: Έτερα ευλογητάρια σύντομα, ωραία σύνθεσις, κυρ Ιωακείμ· [ήχος] πλ. α' Ευλογητός ει, Κύριε - Των αγγέλων ο δήμος). Δοχειαρίου 348 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), φ. 97v κ.ε. Κώδικα Σουρωτής (2^ο μισό 18^{ου} αι., χφ. Κυρίλλου αρχιμανδρίτου του Πελαγονίας), μεταξύ φφ. 274v-277v. ΜΠΤ 810 (έτους 1789, χφ. Κυρίλλου αρχιμανδρίτου του Πελαγονίας), φφ. 143r-145v (: Ευλογητάρια σύντομα, ωραία, κυρίου Ιωακείμ Λινδίου· ήχος πλ. α' Εύλογητός ει, Κύριε - Των αγγέλων ο δήμος)].

4. πασαπνοάριο του όρθρου, σε ήχο τέταρτο.

[βλ. Παύλου 37 (2^ο μισό 18^{ου} αι.), σσ. 193-197 (: Βιζύης· ήχος δ' Πάσα πνοή)].

5. τυπικά, σε ήχο πλάγιου του τετάρτου. [βλ. Ξηροποτάμου 325 (μέσα 18^{ου} αι.), φφ. 125v-127v (: Τα τυπικά, κυρ Ιωακείμ Βιζύης· ήχος πλ. δ' Εύλόγει, η ψυχή μου, τον Κύριον)].

6. εισοδικό των Κυριακών, σε ήχο δεύτερο.

[βλ. ΜΠΤ 810 (έτους 1789, χφ. Κυρίλλου αρχιμανδρίτου του Πελαγονίας), φφ. 184v-185r (: Εις τας εισόδους των Κυριακών, της Λειτουργίας, κυρίου Ιωακείμ Λινδίου· ήχος β' Δεύτε προσκυνήσωμεν)].

7. ένα αλληλουϊάριο, σε ήχο πρώτου βαρου.

[βλ. Μαχαιράς 2 (μέσα 18^{ου} αι.), φ. 317v κ.ε. Αγίας 34 (έτους 1756, χφ. Νεκταρίου ιερομονάχου), μεταξύ φφ. 302v-308v. Αγίου Στεφάνου 127 (3^ο τέταρτο 18^{ου} αι.), μεταξύ φφ. 188v-189r (: Έτερον, ποίημα κυρ Ιωακείμ ιερομονάχου του Λινδίου...). EBP 132 (τέλη 18^{ου} αι.), φ. 292r κ.ε. Πβ. και Αγίας 33 (2^ο μισό 18^{ου} αι., χφ. Φρατζή Ροδίου), φφ. 293v-294r (: Αλληλουϊάριον, Θεοδούλου μοναχού, πρωτόβαρος, εξήγησις κυρ Ιωακείμ...)].

8. ένα προκείμενο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής και το Κατευθυνθήτω της θείας Λειτουργίας των Προηγιασμένων Τιμών Δώρων.

[βλ. Κώδικα Σουρωτής (2^ο μισό 18^{ου} αι., χφ. Κυρίλλου αρχιμανδρίτου του Πελαγονίας), φφ. 530r-531r (: Αρχή συν Θεώ εις την αγίαν Τεσσαρακοστήν εσπέρας κυρίου Ιωακείμ αρχιερέως Λινδίου πλ. δ' Μη αποστρέψης - Ιωακείμ αρχιερέως Λινδίου πλ. α' Κατευθυνθήτω). Ιβήρων 997 (τέλη 18^{ου} αι.), φφ. 133v-134r (: Το παρόν σύντομον ψάλλεται εις την Λειτουργίαν των Προηγιασμένων· λέγουσι πολλοί ότι είναι σύνθεσις του Ιωακείμ Βιζύης· ήχος α' Κατευθυνθήτω η προσευχή μου)].

Ο ίδιος Ιωακείμ δραστηριοποιήθηκε και ως δάσκαλος της ψαλτικής· γνωστός είναι ο μαθητής του Μιχαήλ ιερέως ο Χίος, που μνημονεύει τον Ιωακείμ στον κολοφώνα του αυτόγραφου του (κατά το έτος 1744) κώδικα Γρηγορίου 4, φ. 781r [ένα κολοφώνα που αντιγράφει επακριβώς τον αντί-

στοιχο του κατά το έτος 1655 αυτόγραφου Στιχηραρίου Παναγιώτη του νέου Χρυσόφη (Πατριαρχική Βιβλιοθήκη Ιεροσολύμων, Νέα Συλλογή, αριθμός 4)], ως εξής:

«Είλπε τέλος η παρούσα ασματομελιρρυτόφθογγος βίβλος, εν έτει, από μεν της κοσμοποιίας, ζωνβ', εν έτει, από μεν της ενσάρκου οικονομίας του Κυρίου και Θεού και Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού, αψιδ', Μαρτίου δ', ετελειώθη συν δια συνδρομής και εξόδου και μείζονος επιμελείας του εντιμοτάτου, λογιωτάτου τε εν μουσικοίς, κυρίου κυρίου Χρυσάνθου ιερομονάχου, εξ επαρχίας Πάρου, εγγραφή δε και παρ' εμού, του ευτελούς και ελαχίστου και αμαθούς, αμαρτωλού τε υπέρ πάντας, Μιχαήλ ιερέως, εκ της νήσου Χίου, ου μεν τοι κατά το κείμενον των παλαιών και νέων εκτονισθείσα, αλλ' εν καινώ τινι καλλωπισμώ και μελιρρυτοφθογγοις νεοφανέσι θέσει, καθάπερ τανύν ασματολογείται τοις μελωδούσιν εν Κωνσταντινουπόλει. Τούτο τοίνυν όσο το κατ' εμέ επικτόν παρ' εμαυτού γέγονε, κατά την ην παρέλαβον εισήγησιν παρά του εμού διδασκάλου, κυρίου Ιωακείμ ιερομονάχου Λινδίου, εκτεθηκώς και τονίσας· τοις δε τελεωτέροις, εμπειροτέροις τε και πολυμαθετέροις εκκείσθω, των μεν αποδεομένων εις αναπλήρωσιν, των δε ουκ ορθώς προβάντων εις επανόρθωσιν. Όσοι δε των ευσεβών και ορθοδόξων χριστιανών του γένους των Γραικών και της αφ' Ελλάδος ριζουχίας εντυγχάνοντες τω μικρώ πονήματι τούτω, ασματομελωδέιτε και ψάλλοντες αινείτε Θεόν τον εν υψίσοις, εις ύμνον και δοξολογίαν της τρισπλίου και τρισακίνου αυτού θεότητος, ασματοφωνοίαις επιμελούμενοι, μέμνησθε καμού του ευτελούς συγγραφέως και αμαρτωλού δια τον Κυριον, όπως έξωμεν άμα παρά Θεού τον μισθόν υπέρ της αλλήλων προς αυτόν εντεύξεως και αξιωθείμεν εν τη δευτέρα παρουσία και φρικτή ημέρα της κρίσεως της δεξιάς μερίδος του απροσωπολήπτου και αδεκάστου δικαίου κριτού, του γλυκυτάτου Ιησού Χριστού, του Θεού ημών. Ο δε βουληθείς πλεονέκτω και κλοπίμω χειρί καθαρπάσαι και αποστερήσαι έχοι τας άρας των αγίων πατέρων και η μερίς αυτού μετά του προδότου Ιούδα και των σταυρωσάντων τον Κυριον και έχοι τον Θεόν και τους αγίους αυτού αγγέλους πολεμίους αυτώ εν ημέρα της κρίσεως· αμήν».

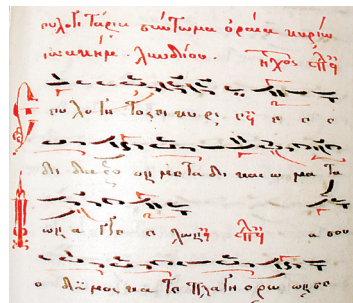
Η παραπάνω μαρτυρία συγκαταλέγει τον Ιωακείμ στους συνεχιστές και θιασώτες της κατ' εκείνη την εποχή ευρύτατα διαδεδομένης τάσης του κλωπιισμού, μιας τάσης που παγιώθηκε τον 17^ο αι. (με εισήγηση του Γεωργίου Ραιδεστανού) από τον Παναγιώτη τον νέο Χρυσόφην και συνεχίστηκε από τους Γερμανό Νέων Πατρών και Μπαλάση ιερέα, τον και δάσκαλο του Ιωακείμ. Είναι ενδιαφέρον ότι ο Ιωακείμ μεταλαμπάδευσε την ίδια μουσική τάση και στους μαθητές του, μέσω των οποίων αυτή πέρασε πια και στον 18 αι.

Παραθέτω στη συνέχεια: πρώτον, ως δείγματα της φιλολογικής γραφής του Ιωακείμ, δύο από τις σωζόμενες επιστολές του (την πρώτη και την τελευταία χρονικά) προς τον μητροπολίτη Άρτας Νεόφυτο:

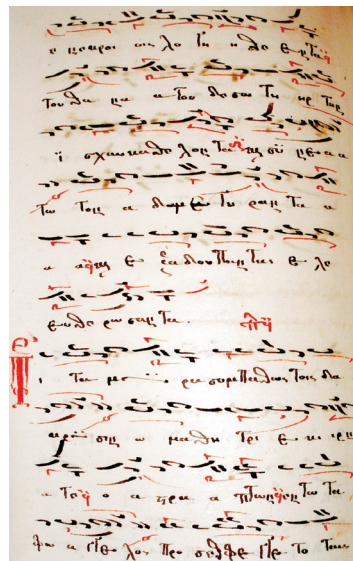
«Ὁ δεσπότη μου αγαπητῶ ἀδελφῶ και περιποθῆτῶ ἀγίῳ Ἄρτις κυρίῳ Νεοφύτῳ τὴν ευλαβητικὴν προσκύνῃσιν και τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν ὁ Βιζύης Ιωακείμ ἀπονέμει.

Ἐφτασα εἰς τὴν μικρὰν μου παροικίαν, τὴν ἀρωγὴν τοῦ ἀγίου πνεύματος εὐδοῦμενος και τῶν θεοπειθῶν σας ἀγίων ευχῶν, ἐπέρασα εἰς τὸν δρόμον πολλὴν ψύχραν, ἀλλ' ὁ πόθος ὁ διακαὴς ὑμῶν ὡσπερ τὴς σπινθῆρ ἀνάπτων ἐν τῇ καρδίᾳ μου οὐκ εἰσάσῃ με νὰ ψυχρανθῶ. Εἰς ὅλον τὸν δρόμον ἐκλαῖα ἀπαραμύθητος δια τὸν χωρισμὸν σας, και νῦν δὲν ἀναπαύομαι, μάρτυς ὁ Κύριος, ἀλλ' αἰεὶ νοερώς αὐτὴν κατασπάζομαι τοῖς ἰνδάλμασι και συνομιλῶ και συνευφραίνομαι· ἀντιβῶ νὰ ποιῆ τα ὅμοια και νὰ ἐνθυμᾶται τοῦ Βιζύης, καθὼς αὐτὸς τοῦ ἀγίου Ἄρτις, εἰ και νεβρός πρὸς λέοντα, κατὰ τὴν παροιμίαν. Σας ἔγραψα ἀπὸ τὴν Τζουρλοῦ, ἀμὴ δὲν νξεύρω ἀν ἐφθασεν εἰς χείρας τὸ γραμμάτιον. Ἰδοὺ ὁπού στέλλω ἑκατὸν λουλάδες και κατὰ τὸ καστικὰκι θέλει πάρει τὸν κόπο νὰ δοθούν κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν. Παρακαλῶ νὰ παραγγείλετε τὸν κυρίτην Κωνσταντῖνον τὸν δραγουμάνον, ὃν πδέως και περιχαρῶς κατασπάζομαι, νὰ με ἔχη εἰς εὐνοίαν δι' ἀγάπης σας· ὁμοίως και τὸν τζελεμπὴν κυρίτην Δημητράσκον, ὃν ευχόμενος κατασπάζομαι, ὅταν εἶναι χρεῖα νὰ μας υπερασπίζονται. Εἰς ἐνταῦθα ταῦτα και τα τοιαῦτα ἐκτραγωδῶ· ἢ δὲ σὴ μου μεγαλευφυῖα θέλει μου σημειώσει πρῶτον μὲν τὴν ἀγαθὴν και ἐφετὴν μου υγιάν τῆς, εἴτα και εἰ

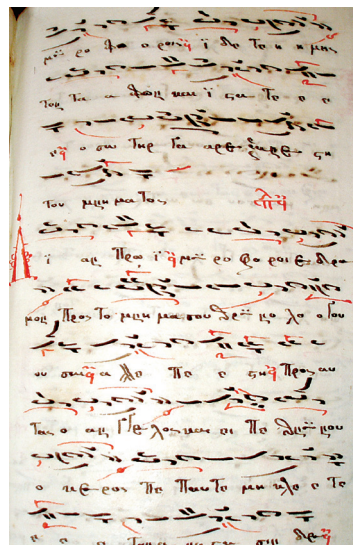
τι ἄλλο εἶνε ἀκοῆς ἀξίον εἰς παραμυθίαν και ἀναψυχὴν, ὅπερ μὴ ἀποτύχω ἐκλιπαρῶ. Οἱ χριστιανοὶ μου, ἀς

MTP 810, 143a

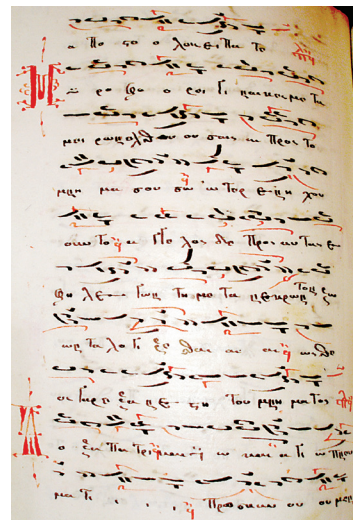
MTP 810, 143β

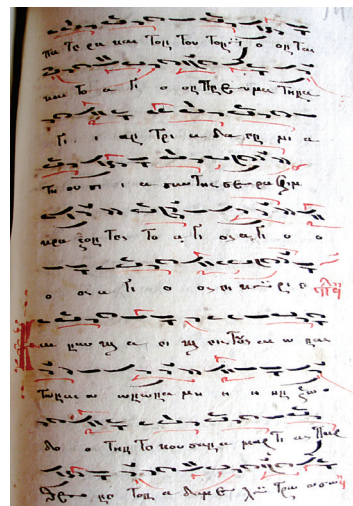
MTP 810, 144a

ἔχουν τὴν ευχὴν σας, με ἐδεξιῶθησαν με πολλὴν χαρὰν και ευλάβειαν, ὁμοίως και οἱ ἐξω τόσον ἀγάδες, ὅσον και οἱ ἐξουσιασταί· σχεδὸν ἦτον ὅλοι ἀρρωστοὶ και τοὺς ἐπισκέπτω και εὐρον ὁ μικρὰν τὴν θεραπείαν και με

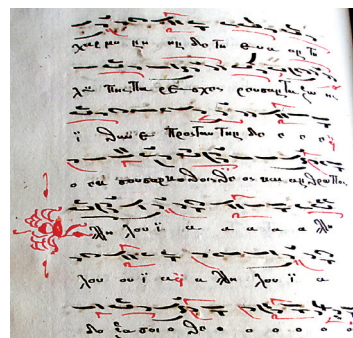
ἔχουν μελέκ κίπν. Ὡ και τάχα νὰ σας ἰδῶ; ἀμποτες ὁ Κύριος νὰ μας αξιώσῃ νὰ ἀνταμωθούμεν. Γράψε μοι γρά-

MTP 810, 144β

MTP 810, 145a

MTP 810, 145β

ψε μοι δια τὸν Θεόν και πάλιν ἐγὼ θέλω σας γράφει ἕως ὁυ ζῶ. Ὁ Βιθυνίας ὁ ἐξω εἶνε πολλὰ ψυχραμένος με τοῦ λόγου μου, καθὼς ἀπὸ πολλὰ τεκμήρια ἐβεβαιώθη, και κατὰ τὴν παροιμίαν "κῶνωπος ἐλέφας ὄνειδος οὐκ ἀλεγίζει"· ὁμως ἢ ἐλπίς μου ἐπὶ Κύριον·

πολλάκις ὁμως ἢ ἀμαξα τὸν βουν ἐκφέρει· και ταῦτα ἐν ὀλίγῳ. Το γράμμα σας μὴ ἔχπτε ἐννοίαν ὁπού νὰ παραπέση δίδοντές το εἰς χείρας τοῦ συντοπίτη μας, ἀλλ' ἐρχεται ἀδόλως εἰς χείρας μου· ἔχω γὰρ παραγγελίαν πολλήν. Τὸν ἀρχοντα κυρίτην Δημήτριον ευχόμενος χαιρετῶ· τὴν φαμελίαν σας τὴν ευλογημένην ευχομαι· ἐξόχως τὸν υἱὸν μοι τὸν ἀγαπητὸν Φραντζέσκον τὸν ἀνεψιὸν σας ευχόμενος χαιρετῶ. Μὴ εἰσῆς με ἀνοίκοον τῶν αὐτόθι ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων πῶς διάκεινται και πῶς εἶνε ἢ αὐτῶν κατάστασις. Εἰς πάλιν λέγω και ἐκτραγωδῶ οἰμῶξιν τὴν πόλιν, τὴν ἐώλον κολακειάν, τὴν ματαίαν τύρβην και τα ἄλλα ὅσα οἶδεν ἢ σὴ τελειότης· ἐν μόνον οἶδα και ὀρέγομαι και ζητῶ νὰ ζῆ ὁ ἀγιος Ἄρτις και ὁ Βιζύης και νὰ ἀνταμωθούμεν νὰ κάμνωμεν ἐπανάληψαι· ναι, ναι, μα τὴν ἀλήθειαν· ἀκορέτως γράφω ὁ πτωχὸς και ἐστῶ μοι συγγνώμη, ἀδελφῶν μου φίλιτατε και ἐρασιμώτατε· οἱ χρόνοι τῆς υμετέρας πανιερότητος εἶψαν θεόθεν πλείστοι μετὰ πάσης ευδαιμονίας. Τὸν ἀγιον Ἀνδριανουπόλεως, ἀν εἶνε αὐτοῦ ἐτι, ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι και τὸν ἀπαντεχένω. ἀψιδ' Ἰανουαρίου κ' τῆς υμετέρας πανιερότητος ὅλος ἐξητημένος και ἐν Χριστῷ αὐτῆς ἀγαπητὸς ἀδελφός † Ὁ Βιζύης Ιωακείμ». «Ὁ πανιερωτάτω και λογιωτάτω ἀγίῳ Ἄρτις κυρ Νεοφύτῳ τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν ἐν ἀγίῳ φιλήματι. Τὴν ἐξάγαστον και χαριτόβρυτον αὐτῆς ἐκομισάμην ἐπιστολήν, ἢς τὸ κάλλος τῶν νοημάτων και τὴν ευπρέπειαν υπερεθαύμακα· (τὶ μὲν τῶν σῶν ὁυ θαυμαστόν; τὶ δ' οὐκ ἐπαινετόν;)· πνίκα γὰρ ταῦτην μετῆλθον, ὦ φίλος, ἰδρῶς μοι περιεχύθη και ἰλιγγία και ἐν ἀπορίᾳ καθέσθηκα, τὸ δὴ λεγόμενον, και πολὺν ἤδη χρόνον ἀφῶνος ἐμείνα· μετ' ὁυ πολὺ ἀνατείνας διάτορον τὶ ἐκέκραξα· ὦ λόγοι και μούσαι, ὦ εὐρεσις, ὦ διάθεσις (ὅπως τὶ και δικανικῶς εἶπω), ὦ πόλις και ομιλία, και ἀλλ' ἄττα τῆς φαντασίας ἰνδάλματα, και οἷον εἰπεῖν παίγνια· μακαρίζω τὸν οὐτῶ λέγειν δυνάμενον και γράφειν, ταλανίζω δὲ ἐμαυτὸν τὸν στερηθέντα τοιοῦτου χαρίσματος. Ἀμέλει τὸ νῦν, ὦ φιλότις, εἰ και βαρβαρίζοιμι και σολοικίζω, τὴν διάνοιαν υγιὰ ἔχω, και ὡς ὁ κωμικὸς ἐφη, ἀγροικὸς εἰμι,

την σκάφην σκάφην λέγω· ου γαρ εν ταις λέξεσιν οι φίλοι διενπνόησαν, αλλά τη γνώμη. Και ταύτα μεν χάριν του την ελληνικήν επιστολήν γεγραφότος· έρρωσο.

αψιζ΄ Μαιμακτηριώνος θ΄

Εις ολίγας ημέρας έρχεται αυτόθι ο διάκος όστις δια ζωής φωνής θέλει σας ειπή τα κατ' εμέ· έχει και επιστολήν ετέραν γραφείσαν από της επαρχίας μας. Γράψτε μας εις Ανδριανούπολιν ίνα ακούσωμεν τας υγείας υμών.

Από Ανδριανουπόλεως

Ο σος ο σος Βιζύης Ιωάκειμος».

Δεύτερον, ως δείγμα της μουσικής γραφής του Ιωακείμ (ακριβέστερα της συνθετικής του δραστηριότητας), παραθέτουμε (βλ. εικόνες) τα κατά σύνθεσή του ευλογητάρια [από τον κώδικα ΜΠΤ 810 (έτους 1789, χφ. Κυρίλλου αρχιμανδρίτου του Πελαγονίας), φφ. 143r-145v], μια σύνθεσή του που αργότερα θα γίνει πολύ γνωστή (θα διαδοθεί ευρύτατα και θα εξακολουθήσει να ψάλλεται ως σήμερα) κάτω -όμως- από το όνομα του Πέτρου Πελοποννησίου.

Α.ΧΑΛ.

Βιβλιογραφία:

Gerzmannus, Eugenius, *Manuscripta graeca musica petropolitana. Catalogus*, τ. 1. Bibliotheca publica rossica, Petropolis 1996, σ. 600. Gerzmannus, Eugenius, *Manuscripta graeca musica petropolitana. Catalogus*, τ. 2. Bibliotheca rossicae academiae scientiarum. Archivus academiae scientiarum. Bibliotheca universitatis. Hermitage, Petropolis 1999, σ. 463-464. Ευστρατιάδης, Σωφρ., «Θράκες μουσικοί», *ΕΕΒΣ* 12 (1936) 66-67. Ευστρατιάδης, Σωφρ., «Μητροπολίται της Θράκης. Β΄. Ο Βιζύης Ιωακείμ», *Θρακικά* 8 (1937) 33-46. Καραγκούνης, Κ.Χ., *Η παράδοση και εξήγηση του μέλους των χειροβικών της βυζαντινής και μεταβυζαντινής μελοποιίας*, Αθήνα 2003, σ. 386-390. Χατζηγιακουμής, Μ.Κ., *Μουσικά χειρόγραφα Τουρκοκρατίας (1453-1832)*, τ. Α΄, Αθήνα 1975, σ. 302. Χατζηγιακουμής, Μ.Κ., *Χειρόγραφα εκκλησιαστικής μουσικής (1453-1820). Συμβολή στην έρευνα του νέου ελληνισμού*, Αθήνα 1980, σ. 41, 93 (υποσημ. 193).

2. Ο Πάριος, μητρ. Κυζίκου. Λόγιος ιεράρχης. Καταγόταν από την Πάρο. Διέτελεσε σχολάρχης της Πατριαρχικής Ακαδημίας από το 1763 μέχρι το 1776 και το 1777 ανέλαβε έφορος της Ακαδημίας. Το 1775 έγινε μητροπολίτης Αγκιάλου και το 1794 μετατέθηκε στη χηρεύουσα μητρόπολη Κυζίκου, στην οποία παρέμεινε μέχρι το 1806, όταν και παραιτήθηκε λόγω γήρατος. Εξήσε κατόπιν στην Κωνσταντινούπολη, επιβλέπων την έκδοση του Ορθόδοξου λεξικού *Κιβωτός*. Σε αυτόν αποδίδεται και η συγγραφή του μαρτυρίου και της ακολουθίας του αγίου Αντω-

νίου του νεομάρτυρα, που μαρτύρησε το 1775. Σώζονται επίσης επιστολές και υπομνήματά του.

3. Ο Ευθυβούλης, μητρ. Εφέσου. Γεννήθηκε το 1855 στο χωριό Μέγα Ρεύμα στις ακτές του Βοσπόρου. Το κατά κόσμον όνομά του ήταν Αλέξανδρος. Φοίτησε στο Αγιοταφικό Μετόχι στο Φανάρι, έχοντας ως δάσκαλο τον επίσκοπο Μελενίκου Αλέξανδρο Τριανταφυλλίδη. Συνέχισε τις σπουδές του στη Μεγάλη του Γένους Σχολή, από όπου αποφοίτησε το 1874. Το 1875 εισήχθη στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Το 1877 χειροτονήθηκε διάκονος. Το 1878 εισήλθε στην υπηρεσία του Πατριάρχη, ως αρχιδιάκονος και το 1883 έγινε μέγας πρωτοσύγκελος, αφού χειροτονήθηκε πρεσβύτερος. Το 1884 εξελέγη μητροπολίτης Φιλιππούπολης και το 1889 έγινε συνοδικός. Το ίδιο έτος τοποθετήθηκε στη μητρόπολη Χαλκηδόνος και το 1897 τοποθετήθηκε στη μητρόπολη Εφέσου. Από τη νέα του θέση ξεδίπλωσε όλες τις αρετές του, αναπτύσσοντας πλούσια χριστιανική και εθνική δράση. Διαμαρτυρήθηκε έντονα για τις τουρκικές διώξεις κατά των Ελλήνων, με την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου (1914). Δεν δίστασε να απευθύνει επίσημο διάβημα προς την τουρκική κυβέρνηση, λέγοντας «Λάβετε τα όπλα και φονεύσατε πρώτον εμέ...». Κοιμήθηκε το 1920, μετά τον σοβαρό κλονισμό της υγείας του από τη συνεχή πάλη προς τις τουρκικές αυθαιρεσίες.

4. Ο Λάμπης, επ. Μετρών και Αθύρων. Κατά κόσμον Γεώργιος, γεννήθηκε στο Τατάρ Παζαρτζίκ της Φιλιππούπολης στις 23 Απριλίου 1834, από γονείς τον Αναστάσιο και την Ευφροσύνη Χατζηπαναγιώτου. Τα εγκύκλια γράμματα διδάχτηκε στη Φιλιππούπολη. Στη συνέχεια φοίτησε στην Ελληνική Σχολή Σερρών. Χειροτονήθηκε διάκονος από τον επίσκοπο Νύσσης (1859-1872), μετέπειτα μητροπολίτη Χαλκηδόνος Καλλίνικο Θωμάδη (1875-1889). Το 1886 ανέλαβε καθήκοντα προϊσταμένου στην ενορία του Αγίου Στεφάνου Κωνσταντινουπόλεως. Στις 21 Μαρτίου του 1888 εξελέγη επίσκοπος Πολυανής, ενώ στις 20 Μαρτίου του 1899 μετατέθηκε στην επισκοπή Μετρών και Αθύρων, την οποία ποίμανε έως τον Σεπτέμβριο του 1909. Ακολούθως αποσύρθηκε στον Άγιο Στέφανο Κωνσταντινουπό-

λεως και τελούσε ακολουθίες και μυστήρια. Απεβίωσε στις 22 Μαΐου του 1934 και η κηδεία του τελέστηκε την επόμενη ημέρα στον ναό του Αγίου Στεφάνου και τάφηκε στο νεκροταφείο Ζωοδόχου Πηγής Βαλουκλή. Π.ΒΑΛ.

Ιωακείμ, επ. Μετρών και Αθύρων

Βιβλιογραφία:

«Εκκλησιαστικά Χρονικά», *ΕΑ* 23 (1899) 81. «Εκκλησιαστικά Χρονικά», *ΕΑ* 33 (1909) 300. «Θάνατος του επισκόπου πρώην Μετρών Ιωακείμ», *Ορθοδοξία* 9 (1934) 224-225. «Μνημόσυνα, πρώην Μετρών Ιωακείμ», *Θρακικά* 7 (1936) 354-355. Παπαδόπουλος, Γ., *Ολίγαι λέξεις αποκλειστικού ρηθείαι εις τον αείμνηστον πρώην επίσκοπο Μετρών κυρόν Ιωακείμ*, Κωνσταντινούπολη 1934. Αιμιλιανός Τσακόπουλος, «Επισκοπικοί κατάλογοι κατά τους κώδικες των υπομνημάτων του Αρχιεπισκόπου του Οικουμενικού Πατριαρχείου», *Ορθοδοξία* 33 (1958) 301. Θεόκλητος Φιλιππιάς, «Εκκλησιολογία Κωνσταντινουπόλεως επισκοπαί και επίσκοποι (1833-1960)», *Θεολογία* 31 (1960) 537. Ατέσης, Βασίλειος, «Επισκοπικοί κατάλογοι της Εκκλησίας της Ελλάδος απ' αρχής μέχρι σήμερα», *ΕΦ* 57 (1975) 454. Βαλασαμίδης, Π., *Η Μητρόπολη Μετρών και Αθύρων*, Θεσσαλονίκη 2007, σ. 307-309. Αγγελόπουλος, Α., *Αι ξένοι προπαγάνδαι εις την επαρχίαν Πολυανής κατά την περίοδον 1870-1912*, Θεσσαλονίκη 1993, σ. 120.

5. Ο Γουρός, μητρ. Νικοπόλεως και κατόπιν Ξάνθης. Ο κατά κόσμον Παρασκευάς-Περικλής Γουρός γεννήθηκε στις 13 Μαΐου 1864 στο Κάτω Βαρβάσι, προάστιο της Χίου. Τον Σεπτέμβριο του 1880, ξεκίνησε τις σπουδές του στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, από όπου αποφοίτησε το 1887. Δύο μέρες πριν από την αποφοίτησή του εκάρη μοναχός και ανήμερα της αποφοίτησής του χειροτονήθηκε διάκονος μετονομαζόμενος σε Ιωακείμ. Στο Πατριαρχείο υπηρέτησε ως αρχιδιάκονος και μέγας πρωτοσύγκελος. Το 1890 εξελέγη μητροπολίτης Νικοπόλεως και Πρεβέζης.

Στη μητρόπολη αυτή παρέμεινε μόλις για ένα χρόνο, λόγω της σύγκρουσής του με τις τουρκικές αρχές. Το 1891 εξελέγη μητροπολίτης Ξάνθης και Καβάλας. Από τη νέα του θέση, ο Ιωακείμ αγωνίστηκε τόσο για τα απλά καθημερινά ζητήματα του ποιμνίου του, για την ανέγερση και αναστήλωση σχολείων και ναών, όσο και για αυτή καθαυτήν την εθνική αφύπνιση των Ελλήνων της περιοχής του και κυρίως για την απόκρουση της βουλγαρικής προπαγάνδας. Κατά τη διάρκεια της αρχιερατείας του στην Ξάνθη, οι Βούλγαροι επιχειρήσαν τουλάχιστον επτά φορές να ιδρύσουν κοινότητα στην πόλη, ισχυριζόμενοι ψευδώς ότι ικανός αριθμός συμπατριωτών τους κατοικούσε μόνιμα εκεί. Χάρη στον Ιωακείμ δεν το κατόρθωσαν. Από το 1904 και μετά, όμως, στο βιλαέτι Αδριανούπολης εγκαταστάθηκε πλήθος Βούλγαρων και ομάδες κομιτατζήδων, που με τη βία επιχειρούσαν να εντάξουν τις ελληνικές κοινότητες στη βουλγαρική εξαρχία. Οι Έλληνες της Ξάνθης, με τον μητροπολίτη επικεφαλής, αντιστάθηκαν σθεναρά. Με ενέργειες του Ιωακείμ δημιουργήθηκε ελληνικό υποπροξενείο στην Ξάνθη, το οποίο κατέστη το κέντρο δράσης των ελληνικών πληθυσμών της περιοχής. Έτσι αποκρούστηκε η βουλγαρική επεκτατικότητα. Ο Ιωακείμ υπήρξε μέγας υποστηρικτής της ελληνικής παιδείας ιδρύοντας δεκάδες σχολεία στην επαρχία του.

Το 1910 μετατέθηκε στη μητρόπολη Θεσσαλονίκης. Αν και διαποίμανε την εκεί μητρόπολη μόνο για δύο χρόνια, η δράση του υπήρξε εξαιρετική. Φρόντισε για την ανέγερση μητροπολιτικού μεγάρου και συνέβαλε στην αποπεράτωση του ναού του Αγίου Δημητρίου, πολιούχου της πόλης. Ίδρυσε διδασκαλική σχολή, μερίμνησε για την οικονομική ενίσχυση των ιδρυμάτων για τα θύματα της βουλγαρικής τρομοκρατίας και ανακαίνισε το νοσοκομείο της πόλης. Διύρυνε τις σχέσεις μεταξύ του ελληνικού στοιχείου και των κοινοτήτων των Ισραηλιτών και των Αρμενίων. Πέθανε αιφνιδιαξ, από καρδιακή προσβολή, το 1912.

6. Ο Βαλασιάδης, μητρ. Ρόδου και κατόπιν Νικοπόλεως και Πρεβέζης. Γεννήθηκε το 1860 στην Αντιγόνη των Πριγκιποννήσων. Σπούδασε στο Γυμνάσιο της Μεγάλης του Γένους Σχολής και στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης,